

Poruchy příjmu potravy jsou nejen o narušených emocích a pokřiveném obrazu vlastního těla

Porucha příjmu potravy, psychické onemocnění, do něhož zahrnujeme mentální anorexii, bulimii a záchvatovité přejídání, jsou velmi zákeřné nemoci. Přístup k pacientům musí být individuální a komplexní s vědomím, že může jít o běh na dlouhou trať, který nemusí být vítězný. Porucha může udeřit v jakémkoliv věku u kohokoliv, ale zranitelnější jsou ženy (až 10x častěji než muži), mladí lidé okolo puberty, ale i perfekcionalističtí čtyřicátníci.

Příčiny vzniku některé z poruchy příjmu potravy (PPP) nejsou stále objasněné, ale naprostá většina teorií je založena na biopsychosociálním pojetí. Základem patologického chování mohou být problematické rané vztahy s nejbližšími osobami, především s matkou. V současnosti přibývají další moderní spouštěče: negativní inspirace sociálními sítěmi, identifikace s „dokonalým“ idolem a nepřiměřenými nároky na vlastní osobu. Jasnými příznaky onemocnění je narušené vnímání vlastního těla. Nespokojenost, odmítání vlastního těla a zkreslený obraz proporcí nebo například neschopnost identifikovat vnitřní pocity jako je například hlad.

Hrozba psychická i somatická

Jisté je, že onemocnění může být dlouho skrývané, okolí a blízcí si dlouho nemusí všimnout nebezpečí, ale nemocní jsou ohroženi nejen psychicky, ale i somaticky. Až 5 % pacientů s anorexií na následky nemoci umírá, pacientkám hrozí kardiovaskulární selhání. U obou typů onemocnění je výrazně častější nebezpečí sebevražedného chování. Léčba je obtížná a vyžaduje kombinaci lékařskou, psychologickou a sociální podporu okolí. Zásadní roli hraje rodina. „Stále víc zařazujeme do léčby názory a postoje nejen samotných pacientů, ale i rodinných příslušníků. Diskuze s nimi a jejich psychoedukování o všech aspektech nemoci pomáhá. Do této psychoedukace patří i nové poznatky z neurověd, například o vzniku patologického jídelního chování. Blízcí mohou lépe pochopit, proč právě jejich dítě má problém s příjmem potravy,“ vysvětluje **prof. MUDr. Hana Papežová, CSc.**, vedoucí lékařka Psychiatrické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Nová témata nemoci = nové přístupy

V přístupu k léčbě některé z forem poruchy příjmu potravy je třeba individualizovat ověřené klinické postupy s cílem zkracovat léčbu u krátkodobých onemocnění. Nejčastěji používaná kognitivně-behaviorální terapie je KBT – T. Ta obsahuje 10 sezení, při nichž se terapeut snaží pojmenovat s pacientem jeho negativní vzorce uvažování a chování. Tím měnit a odbourávat jeho maladaptivní postoje a hledat společně řešení obtíží. Časná intervence tak může být účinná a dostupná i pro další pacienty s krátkodobým průběhem onemocnění. Hledat alternativní postupy pro chronický průběh onemocnění, případně poruchu spojenou s dalšími onemocněními. Jejich výskyt v populaci narůstá. Objevují se nová společenská a zdravotní témata, například poruchy příjmu potravy a nespokojenost s vlastním tělem u transgender

Pro další informace:

Filip Brož, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, e-mail: filip.broz@vfn.cz, tel.: 607 082 521

Regina Rothová, AMI Communications, e-mail: regina.rothova@amic.cz, tel.: 724 012 629

populace. Mění se i přístupy k léčbě. Programy zaměřené na kognitivní funkce se zabývají dysfunkčními myšlenkami navozujícími úzkost a patologické jídelní chování (například když nebudu držet diety jako ostatní, budu tlustá a nikdo mě nebude mít rád). Narůstají otázky rizikového vlivu sociálních sítí a možností, jak je využít v prevenci onemocnění mezi mladými lidmi. Diskutuje se i otázka vlivu rodiny, blízkých a přátel na motivaci pacienta k léčbě a jejich vlivu na průběh léčby a onemocnění. Stále platí, že při dlouhodobé práci s pacienty je třeba využívat všech možností: především soustavných psychologických terapií a farmakoterapie. K seznámení s problematikou tohoto komplikovaného onemocnění lze využít dokument 9 pravd o poruchách příjmu potravy, který shrnuje odborné názory na onemocnění a uzdravení.

9 pravd o poruchách příjmu potravy

Mohou ulehčit vyhledání pomoci postiženým a rodinným příslušníkům. Patří k nim tyto skutečnosti: **1.** Mnoho lidí s PPP může vypadat dobře i přes extrémně vážné onemocnění. **2.** Rodiny za onemocnění nenesou vinu, mohou být nejlepším spojencem pacientek i zdravotníků. **3.** Diagnóza PPP je zdravotní krizí, která poškozuje osobní i rodinné vztahy. **4.** PPP nejsou výsledkem volby, ale představují vážnou, biologicky ovlivněnou nemoc. **5.** PPP postihují v současnosti lidi všech věkových kategorií, etnicit, tělesných tvarů a váhy, sexuálních orientací a socioekonomických úrovní. **6.** U PPP narůstá riziko sebevražd i zdravotních komplikací. **7.** Geny a prostředí hrají důležité role v rozvoji PPP. **8.** Geny samotné však neodhalí, kdo PPP onemocní. **9.** Úplné uzdravení je možné. Proto jsou včasné rozpoznání a intervence velmi důležité. Čeští odborníci přidávají desátou pravdu. Nespokojenost s vlastním tělem souvisí často s nespokojeností se sebou, nízkým sebevědomím i porušeným vnímáním vlastního těla, prožívaným stresem a rizikem pro vznik PPP.

XII. Mezinárodní konference v Praze

O problematice poruch příjmu potravy pořádá každoročně konferenci Academy for Eating Disorders (AED) založená v roce 1993. Její členkou je od roku 1998 právě prof. Hana Papežová. Právě nyní, od 4. do 6. dubna pořádá Psychiatrická klinika Všeobecné fakultní nemocnice a 1. LF UK v Praze XII. Mezinárodní interdisciplinární konferenci o poruchách příjmu potravy a obezitě.

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

www.vfn.cz

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) představuje významné zdravotnické zařízení, patřící mezi největší nemocnice v ČR. Všeobecná fakultní nemocnice v Praze poskytuje základní, specializovanou a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků.

Kromě poskytování zdravotní péče je VFN hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a současně jedním z nejvýznamnějších vědeckých pracovišť v oblasti léčebných a diagnostických metod v České republice. Nemocnice má nejdelší tradici akademické medicíny v ČR a od svého založení do současnosti je největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

Pro další informace:

Filip Brož, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, e-mail: filip.broz@vfn.cz, tel.: 607 082 521

Regina Rothová, AMI Communications, e-mail: regina.rothova@amic.cz, tel.: 724 012 629

www.lf1.cuni.cz

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absolvuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů.

Fakulta je zároveň nejproduktivnější institucí v biomedicínském a klinickém výzkumu. Vědecká práce, pregraduální a postgraduální výuka se koná na 75 teoretických ústavech a klinických pracovištích společných se Všeobecnou fakultní nemocnicí, Fakultní nemocnicí v Motole, Ústřední vojenskou nemocnicí, Thomayerovou nemocnicí, Nemocnicí Na Bulovce i v dalších mezioborových centrech.

1. LF UK se rovněž podílí na projektu BIOCEV – evropském vědeckém centru excelence v oborech biotechnologie a biomedicíny – a projektu Kampus Albertov, zaměřeném na rozvoj excelentních vědeckých a výukových aktivit Univerzity Karlovy v oblasti přírodních a lékařských věd.

Pro další informace:

Filip Brož, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, e-mail: filip.broz@vfn.cz, tel.: 607 082 521

Regina Rothová, AMI Communications, e-mail: regina.rothova@amic.cz, tel.: 724 012 629